

A Fővárosi Ítéltábla a felperesi jogi képviselő neve (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes neve(felperes címe.) felperesnek az alperesi jogi képviselő neve (alperesi jogi képviselő címe) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék-én kelt számú ítélete ellen a felperes sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és

megállapítja, hogy a peres felek között-án szerződésszámon kötött „Kölcsönszerződés CHF alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel” elnevezésű kölcsönszerződés érvénytelen; és

az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezést mellőzi.

A másodfokú perköltséget a felperesnél és az alperesnél személyenként (.....) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban, továbbá a felperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt (.....) forint fellebbezési illetékben állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes keresetében az alperessel-án kötött deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte elsődlegesen az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó feltételek tisztességtelenségére hivatkozással a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése és a 209. § (1) bekezdése alapján. Másodlagosan a szerződés érvénytelenségének megállapítását az rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján kérte a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. § (2) bekezdése és a 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjai alapján. Kérte az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés ítélethozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását, továbbá az alperes kötelezését forint tőke és annak-ától a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félév utolsó napját megelőző napon érvényes jegybanki alapkamatának megfelelő mértékű késedelmi kamatának megfizetésére. Annak megállapítását is kérte, hogy a kölcsönszerződés és a pontjában foglalt szerződési feltételek az rPtk. 209. § (1) bekezdése, valamint a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjai alapján tisztességtelenek, ezért érvénytelenek, amelyek miatt az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében nem jelentenek kötelezettséget a felperesre mint fogyasztóra.

- [2] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- [3] A Fővárosi Törvényszék a-én kelt számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek forint perköltséget és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására az államnak forint illetéket.
- [4] Az ítélete indokolásában megállapította, hogy a kölcsönszerződés pontja az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően egyértelműen tartalmazza azt, hogy az alperes a felperes részére CHF összegű kölcsönt nyújt. Ebből egyértelműen megállapítható a szerződés tárgya. A 6/2013. PJE határozatban megfogalmazott elvárásoknak a felek szerződése megfelel, mert a felek szerződése értelmében alkalmazandó árfolyam alkalmazásával a forint devizanemre átválthatóvá válik a kölcsön összege, így a másik devizanemben is meghatározható.
- [5] A kölcsönszerződés III.1. pontjában az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően szerepel, hogy a THM% azzal, hogy a szerződés részét képezi a THM számításánál figyelembe nem vett költségek és díjak összegét, becslését tartalmazó melléklet. A szerződés pontja szerint a kamatláb évi%, míg a kezelési költség a szerződés pontja alapján ...%. A szerződés megkötése időpontjában hatályos 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése értelmében a THM számításánál a prolongálási költség, a késedelmi kamat és például az átutalási díjak sem vehetők figyelembe. Alaptalanul hivatkozott arra is a felperes, hogy a THM mértékét helyesen megállapítani nem lehet. A melléklet és a 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet által szabályozott díjak nem vehetők figyelembe, a szerződés pontja szerint a hitelfolyósítási díj egyértelműen meg van határozva, a pontban pedig a folyósítási jutalék összegének meghatározása is szerepel. Nem állapítható meg mindezek miatt, hogy a THM a szerződésben ne szerepelne, vagy az, hogy az alperes a 41/1997. (III.5.) Korm. rendeletben foglaltakat ne tartotta volna be.
- [6] Nem osztotta a felperes arra való hivatkozását sem, hogy a szerződés nem tartalmazza valamennyi díjat és költséget, mert a kölcsön összege, az ügyleti kamat mértéke, a hitelbírálati díj, a THM és a kezelési költség mértéke is szerepel benne, és a szerződésben több helyen utalás van a hirdetményben foglaltakra, amely alapján az egyéb díjak is konkrétan meghatározottak. Mindezek miatt a szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak is megfelel.
- [7] A törlesztőrészletek száma hónap volt, ez volt a futamideje a szerződésnek. A törlesztőrészletek fizetésének kezdő időpontjaként-e volt meghatározva, amelyek ezt követően minden hónap 15. napján válnak esedékessé napjáig, amikor az utolsó törlesztőrészletet kell a felperesnek megfizetnie CHF összegben. Ezért a szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának is megfelel.
- [8] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek között az rPtk. 523. §-a szerint kölcsönszerződés jött létre, a felperes magánszemélyt azt fogyasztóként a saját magáncéljaira, nem egyéni vállalkozóként gazdasági célból kötötte.

- [9] Idézte az rPtk. 209. § (1)-(5) bekezdéseit és a 209/A. § (2) bekezdését, a 6/2013. PJE határozat 1-3. pontjait és az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdését.
- [10] A bizonyítékok mérlegelése során annak tulajdonított jelentőséget, hogy a meghallgatott tanúk vallomása bizonytalan, a konkrét ügyletből eredő tájékoztatásra nem vonatkozik, így az érdemi döntése során kizárólag az okirati bizonyítékokra tudott támaszkodni, ezért a felek között létrejött szerződést és az azt megelőzően írásba foglalt kockázatfeltárány nyilatkozat tartalmát vizsgálta. Megállapította, hogy azokból egyértelmű volt, hogy az ügyletnek előre meg nem határozható mértékű kockázata van, és azokból nem következett az, hogy a kockázat nem jelentős mértékű, illetve az sem, hogy az ne kizárólag és korlátlanul a felperest terhelné. Egy átlagos fogyasztó ebből kellő információt kap a kockázat komolyságáról és következtetést tud levonni arra, hogy az esetleges változás az ő pénzügyi körülményeire milyen kihatással van, hogy egy esetlegesen jelentős árfolyamváltozás esetében finanszírozási nehézségei adódhatnak.
- [11] Jelentőséget tulajdonított önmagában annak a körülménynek is, hogy a felperes a deviza konstrukciót választotta, így tisztában kellett lennie azzal, hogy a törlesztőrészletek összege változhat, az induló törlesztőrészleteket a THM feltüntetésére vonatkozó kötelezettség miatt kellett kiszámolni, amely tájékoztató adat. Egy általánosan tájékozott, körültekintő fogyasztótól elvárható, hogy mielőtt aláírja a szerződést, megismerje és értelmezze annak tartalmát, ha pedig az abban foglaltak nem egyértelműek és nem világosak számára, úgy akár szakértő segítségét kérje. A felek szerződésének részét képező kockázatfeltárány nyilatkozat, továbbá az üzletszabályzat és a hirdetmény rendelkezései is elérhetőek voltak a felperes számára, így a hónapnyi idő elegendő lehetett arra, hogy a számára még nem világos kérdésekben tudakozódjon. A tájékoztató korlátozás nélkül a felperesre terheli az árfolyamkockázatot, az úgynevezett svájci frank klauzula pedig lehetőséget biztosít a bank részére pótfedezet bevonására, amely ugyancsak utal a kockázat fennállására és komolyságára. A felperesnek nem kellett tájékoztatást kapnia a változás mértékéről, mert az nem bizonyított, hogy az alperes előtt az ismert volt, mert-ban még senki nem tudta biztosan, hogy gazdasági válság fog bekövetkezni.
- [12] Kifejtette, hogy a konstrukció nem volt a fogyasztó részére egyértelműen hátrányos, mert fennállt a lehetősége a forint-deviza árfolyam kedvező irányú változásának is, és a forint alapú kölcsön jelentősen magasabb törlesztőrészlettel járt volna. Az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy más perekből hivatalos tudomást szerzett arról, hogy volt olyan ügyfél, aki forint alapú hitel tekintetében nem volt hitelképes, deviza alapúnál pedig hitelképes volt. Ennek a devizakonstrukciónak az volt az ára, hogy az ügyfél vállalta az árfolyamváltozásból eredő kockázatot.
- [13] Arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyamkockázatot a felperesre terhelő feltételek tisztességtelensége - az esetleges egyensúlytalansági helyzet - nem vizsgálható, mert a feltételek világosak és érthetőek voltak.
- [14] Megalapozatlannak találta a felperes további keresetét is, mert a támadott és a pontjában foglalt szerződési feltételek egyik felet sem jogosították fel a szerződése értelmezésére, az alperest sem jogosították fel kizárólagosan annak megállapítására, hogy az adós felperes teljesítése

szerződésszerű volt-e, s a bizonyítási terhet sem fordították meg a fogyasztó hátrányára. A pénzügyi intézmény a saját nyilvántartása alapulvételével jogosult az adós tartozásának kimutatására, ezért a támadott feltételek a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatják meg és nem korlátozzák a fogyasztói igényérvényesítési lehetőséget sem. Az adós vitatása esetén a banknak kell a szerződést részletesen számolnia, és érthetően kimutatnia, hogy a felperest milyen összegű tartozás terheli, mert a támadott feltételek nem minősülnek joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak. Mindezekre tekintettel az ilyen feltételek nem tisztességtelenek a Korm. rendelet (1) bekezdés a), b) és a j) pontjai alapján, sem az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint.

- [15] A pervesztes felperest az rPp. 78. §-a alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét a kifejtett tevékenységgel arányban a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (6) bekezdése alapján állapította meg. A felperest a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a le nem rótt eljárási illeték megfizetésére.
- [16] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a keresete teljesítését, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Harmadlagosan kérte az alperesnek fizetendő ügyvédi munkadíjból álló perköltség leszállítását forint + áfa összegre és az államnak fizetendő illeték leszállítását ... forintra.
- [17] A fellebbezése indokai szerint a szerződés nem tartalmazza annak tárgyát, a ténylegesen forintban rendelkezésre bocsátott összeget, ezért az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján semmis. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott 6/2013. PJE határozat értelmében a kiszámíthatósági elvárás teljesítése kizárólag az rPtk. 523. §-ának való megfelelés alátámasztására alkalmas. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.728/2013/6. számú ítéletében rámutatott, hogy a kiszámíthatóság önmagában nem elégséges az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített jogalkotói elvárás teljesítéséhez, hanem csupán az rPtk. 523. §-ában írtaknak való megfeleléshez. A perbeli kölcsönszerződés nem felel meg a C-126/17. számú EUB döntésben foglaltaknak, a kölcsönszerződés kölcsönösszegre vonatkozó pontja tisztességtelen az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján, ami a szerződést teljesíthetetlenné teszi, így a teljes szerződés semmisségéhez vezet. Nem állapítható meg a folyósításkor milyen árfolyamon történik a kölcsön összegének átváltása, arra semmilyen rendelkezést nem tartalmaz a kölcsönszerződés.
- [18] Azt hangsúlyozta, hogy a szerződésnek nem a THM, hanem a valóságnak megfelelően rögzített THM a kötelező tartalmi eleme. A perbeli kölcsönszerződés megkötésének időpontjában meglévő adatokkal és nem későbbi adatokkal kell meghatározni a THM értékét, ahogyan azt az EUB a C-488/17. számú ügyben hozott ítéletében is kimondta. A 93/13/EGK Irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a fogyasztói hitelszerződés egyrészt nem tünteti fel az éves, százalékban kifejezett hiteldíjat, hanem csupán a kiszámítására szolgáló matematikai képletet tartalmazza, de a számítás elvégzéséhez szükséges tényezőket nem, másrészt nem tesz említést a kamat mértékéről, e körülmény döntő tényező az érintett nemzeti bíróság által arra irányulóan végzett elemzés keretében, hogy az említett szerződés hitelköltségekkel kapcsolatos feltétele világos-e és érthető-e. A kölcsönszerződésben nem szerepel a hitelbírálati díj, a

hitelprolongálási díj összege, az értékbecslési díj vagy az azokra vonatkozó becslés. Mindezek alapján a THM mértékét helyesen megállapítani nem lehet. A kölcsönszerződés így nem felel meg az rHpt. 212. § (2) bekezdésében és a 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet 8. §-ában foglaltaknak, így az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerint semmis.

[19] Előadta, hogy a kölcsönszerződés a kamatot tájékoztató jelleggel közli, ugyanakkor a hirdetmény azt tartalmazza, hogy a kamat mértékét a kölcsönszerződés tartalmazza. Ezért a kamat sehol nem kerül meghatározásra annak ellenére, hogy az induló kamat mértékében a feleknek a szerződésben százalékos mértékben kell megállapodni. Az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja és az rHpt. 210. § (1)-(2) bekezdésének együttes értelmezése szerint kamatot nem lehet ráutaló magatartással elfogadni, azt a kölcsönszerződésnek kell tartalmaznia, nem egy későbbi egyoldalú jognyilatkozatnak. E jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel nem volt elégséges azt tájékoztató jelleggel rögzíteni és a hirdetményre utalni, amely a harmadik oldalán található általános szabályok címszó alatt visszautal arra, hogy a kamat mértéke a hitelszerződésben kerül megállapításra. A felek nem a kölcsönszerződés aláírásakor érvényes hirdetményt ismerték el kötelezőnek, hanem egy jövőbeli, előre meghatározatlan időpontban érvényes kamat mértékére utaltak. Az rPtk. 228. § (3) bekezdése szerint ezért a feltétel semmis, amelynek jogkövetkezményeit az rPtk. 239. §-a szabályozza.

[20]áltózatlanul állította, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a törlesztő részleteket, továbbá azok kiszámíthatósága sem lehetséges, ezért az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján semmis.

[21] A felperes fogyasztó az árfolyamkockázat valós tartalmáról nem kapott világos és érthető tájékoztatást, a kapott tájékoztatásból nem volt világos a kockázat korlátlanúsága és realitása, ezért a 93/13/EGK Irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján egyáltalán nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére.

[22]áltózatlanul hivatkozott az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítélete szerinti irányadó szempontokra, és kiemelte, hogy a bank által alkalmazott kockázatfeltáró nyilatkozatnak minimálisan ki kellett volna arra terjednie, hogy a magyar fizetőeszköz súlyos leértékelődése a svájci frankhoz képest és a külföldi kamatlábak emelkedése milyen kihatással van a törlesztő részletekre. Nem elegendő annak megjelenítése, hogy az árfolyam változhat, hanem annak világos és egyértelmű gazdasági következményeit is fel kell tárni a fogyasztó előtt. Mindez azt jelenti, hogy az alperesnek be kellett volna mutatnia azt, hogy az árfolyamemelkedés következtében olyan magas lehet a törlesztő részlet, hogy annak kifizetése után a fogyasztó olyan helyzetbe kerülhet, hogy adott esetben a rezsi számláit és a szükséges ellátását nem tudja fedezni. Ennek ismeretében lehetett volna felelős gazdasági döntést hozni.

[23] Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződés pontjának tartalmából kitűnik a kockázatvállalás korlátlanúsága. Ezzel szemben annak tartalmából megállapítható, hogy az%-os mértékű változást az alperes nagymértékűnek tekintette és ezzel mintegy maximalizálta a várható mértéket. Amennyiben már az 5%-os változáshoz is pótfedezetet kér a hitelező, akkor alappal feltételezhető, hogy ennél magasabb változás nem várható. A

kölcsönszerződés pontjában adott tájékoztatás az 1. pontban foglaltaknak ellentmondó, hiszen%-os változás esetében már 30 napon belül a bank pótfedezetet kér. Másrészt az árfolyamváltozást nagymértékűnek (ami ...%), továbbá jelentős mértékűnek definiálja, amely nem azonos az elsőfokú bíróság által megállapított korlátlansággal.

- [24] Kifejtette, hogy az alperes által alkalmazott, a szerződés pontjában található blanketta nyilatkozatból nem érthető, hogy mi az árfolyamkockázat és mit jelent a „jelentős” fogalma. A határtalanságot jelentő korlátlanság fogalmánál nincs határ, míg az előbbi feltételez egyet. A határnélküliséget jelentő korlátlanság ezért egyértelmű, objektív fogalom, míg a jelentős mérték szubjektív fogalom, amelyek közé nem lehet egyenlőségjelet tenni. Ha az árfolyamváltozás mértékének megítélése nem egyértelmű, akkor az árfolyamkockázati tájékoztató sem lehet az.
- [25] Az alperes által adott tájékoztatás csupán az árfolyamváltozás lehetőségéről ad alakilag és nyelvtanilag érthető tájékoztatást, amely a 93/13/EGK Irányelvben és az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében meghatározott fokozott védelmi követelményeknek nem felel meg. A bíróságnak nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesíteni, figyelemmel kell lenni arra, hogy a felek között információs egyensúlyhiány áll fenn. Nem értékelhető a fogyasztó terhére, ha az átolvasás után azért nem kért további tájékoztatást, mert a szöveg bonyolultsága folytán nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket, vagy azt a körülményt, hogy további tájékoztatásra lenne szüksége.
- [26] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete téves következtetést is tartalmaz, mert ha az adós a forintrészleteket sem tudja fizetni, akkor a sokszorosára emelkedett deviza alapú törlesztőrészleteket sem fogja tudni. Erre tekintettel is tisztességtelen a bank eljárása, mert számára nyilvánvaló, hogy az árfolyam változása tovább növeli a törlesztő részlet forintösszegét.
- [27] Fontos körülmény, hogy a pénzpiac professzionális szereplőjeként az alperes a tudásából mennyi és milyen információt adott át a felperesnek ahhoz, hogy a fogyasztó felperes tisztában legyen az ügylet tényleges kockázatával és annak gazdasági következményeivel. Az EUB C-186/16. számú ítéletének pontja szerint az információs hátrány kiegyenlítése körében vizsgálni kell, hogy a szolgáltató a fogyasztó elé tárt-e minden olyan releváns tény, amelyről a szolgáltatónak tudomása volt. Az eljáró bíróságnak abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy melyek azok a releváns tények, amelyek az ügylet tényleges kockázatát kiterjesztő módon értelmezve megvilágítják a fogyasztó számára. A deviza árfolyamkockázat piaci, modellezhető és menedzselhető jelenség. Az előidézői piaci mechanizmusok, amelyek a piacnak és a piacon jelenlévő áruk sajátosságaiból fakadnak, amelyek felismerésére egy átlagosan tájékozott és körültekintő fogyasztó azonban nem képes. A deviza jövőbeli árfolyamának mértéke elegendő pontossággal meghatározható a hosszú távú trend és a pénzpiaci törvényszerűségek, a kamatparitás alapján, jogosan elvárható lett volna a tájékoztatások alkalmával ennek bemutatása.
- [28] Amennyiben a szerződési feltételek összetett, nem áttekinthető szerkezeti kialakítása miatt az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket - eltérő helyen lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével - magának a fogyasztónak kell megkísérelnie azonosítani és felismerni, az általános

szerződési feltételek érintett kikötései nem tekinthetők világosnak és egyértelműnek. A Kúria Gfv.VII.30.024/2019/5. számú határozatában is rámutatott, hogy az árfolyamkockázatról való különböző helyeken történő rendelkezések önmagukban is tisztességtelenek és a kölcsönszerződés semmisségét vonják maguk után.

- [29] Álláspontja az volt, hogy a szerződés pontjában foglalt kötelezettségvállalás a Korm. rendeletben nevesített tisztességtelen szerződési feltétel. Kiemelte, hogy napjától végrehajtás megszüntetése iránti per nem indítható azon az alapon, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, ezért az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a szerződéses rendelkezés nem korlátozza a fogyasztói igényérvényesítés lehetőségét, téves és alaptalan. A tanúsítvány kiállíthatóságáról a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 136-147/A. §-ai rendelkeznek és a Kjtv. 144. § (1) bekezdésében meghatározott konjunktív feltételek, a perbeli szerződési feltétel nélkül nem állnának fenn, hiszen a saját követelése összegére vonatkozó jogosulti nyilatkozat megléte a perbeli szerződési feltétel hiányában semmiféle, de különösen olyan jogkövetkezménnyel nem járna, hogy egyben a követelés záradékolásához megkívánt Vht. 23. § (1) bekezdés c) pont és Kjtv. 112. § (1) bekezdés c) pont összegszerűségét is közokirati formában bizonyítaná. Miután a jogi jelentőségű ténynek minősíthető adósi tartozás felhalmozódása nem a közjegyző jelenlétében zajlott, a szerződési feltétel nélkül a másik konjunktív feltétel is hiányzik.
- [30] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a számú végzésével a per tárgyának értékét tévesen határozta meg forintban, nem vette figyelembe, hogy a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 37. §-a alapján terjesztette elő a felperes a keresetét az alperest terhelő marasztalás összegét is megjelölve. A felperes a-én előterjesztett keresetében forint visszafizetésére kérte az alperes kötelezését, ezt a-én kelt beadványában leszállította forintra. Az rPp. 24. § (1) bekezdése értelmében a kereset beadásának időpontja az irányadó, így a per tárgyának értéke forint. Ennek figyelembevételével az eljárás%-os illetéke forint és az áfát nem tartalmazó képviseleti munkadíj maximuma forint.
- [31] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.
- [32] Érvelése szerint a szerződés tárgya kellően meghatározott, a kölcsönszerződés egyes rendelkezéseit együttesen és logikusan értelmezve a forintban folyósított kölcsönnek a folyósítás napján érvényes árfolyamon kiszámított, devizában rögzült összege pontosan megállapítható a Kúria 6/2013. PJE határozat pontjában kifejtettek szerint. Az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta a jogszabályoknak megfelelően, hogy a felek szerződése az rHpt. 213. § (1) bekezdésében szabályozott tartalommal jött létre.
- [33] Az árfolyamkockázat felperesre történő telepítése nem tekinthető tisztességtelennek. A kockázatfeltáró nyilatkozat szövege szerint a felperes a kölcsönszerződést a tájékoztatás ismeretében írta alá, tehát a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírása időben megelőzte a kölcsönszerződés aláírását, így az megfelel az EUB C-186/16. számú ítéletének. A felperes számára a hatásmechanizmus megértésére és annak tartozására gyakorolt hatásának felmérésére (C-26/2013.

EUB ítélet) a szerződési nyilatkozata előtti szükséges mérlegelési idő mértékét maga a felperes szabta meg, abban az alperes nem játszott szerepet. Az alperes tájékoztatása megfelelt az EUB C-51/17. számú ítéletének pontjában megfogalmazott elvárásnak, azt a szerződés megkötése előtt kellő időben adta meg a fogyasztóval szerződő alperes. Jelen esetben a kockázatfeltáró nyilatkozat terjedelme, szövegének megértése nem igényelt különös felkészültséget, az egyértelmű és világos volt. Amennyiben a felperes elolvasta, kellő információhoz jutott a szerződésben rejlő kockázatról és annak alapján dönthetett, hogy megkötí-e a szerződést az alperessel.

- [34] A felperes által árfolyamkockázat címén támadott szerződési feltételek az általa aláírt kockázatfeltáró nyilatkozattal az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdésében meghatározott követelményeket teljesítik, ismertetik a felperest terhelő árfolyamkockázatot, valamint az árfolyamkockázat hatását a törlesztőrészletekre. A „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okirat, valamint a szerződés VII. Fejezete tartalmazott tájékoztatást az árfolyamkockázat tartalmáról. A tájékoztatásban nincs utalás arra, hogy egy meghatározott mérték feletti árfolyamváltozás esetén a felperesnek nem kell viselnie a kockázatot. A jelentős kockázat azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészletek emelkedésével jár együtt. A szavak általánosan elfogadott jelentése alapján mindebből az a következtetés vonható le egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára, hogy a kockázatvállalásnak nincs felső határa. Az alkalmazott kifejezések világosak és érthetőek, különösebb megfontolást nem igényelnek. A magyar nyelvben a kockázat szó az átlagostól hátrányos irányba eltérő veszélyre utal, a jelentős jelző ennek a veszélynek az erejét növelni hivatott, ily módon alkalmasak arra, hogy minden fogyasztó számára világossá tegyék, hogy a törlesztőrészletek forintban fizetendő összegének változása az adós számára jelent terhet. A kikötés tartalmazza az árfolyam kifejezést is, amely a forint és az idegen deviza egymáshoz viszonyított értékváltozását jelöli, amely naponta változik. Az ilyen változásnak eleve nincs határa, a kikötés ilyen határ megszabására nem utal.
- [35] A tájékoztató külön okiratba foglalása nem volt akadálya annak, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás világos és érthető legyen. A tájékoztató szövege kiegészítette a szerződés Fejezete tartalmát úgy, hogy a két hivatkozás egységesen világos és érthető tájékoztatást nyújtott. A tájékoztatás kitér a kamatváltozás részletre gyakorolt hatására is, és ezek megértése nem tartalmaz csak szakemberek számára érthető fogalmakat.
- [36] A tájékoztatás nem csak az érthetőség, hanem az átláthatóság kritériumának is maradéktalanul megfelel. A kockázatfeltáró nyilatkozat kifejezetten rögzítette, hogy az árfolyam a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás, emelkedés az adós számára előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. A támadott kikötések tisztességtelenségét az EUB C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélete ismeretében sem lehet megállapítani. Az alperes kitért ugyanis arra, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészletek növekedésével jár együtt. Tájékoztatta arról is a felperest, hogy ezt a kockázatot kizárólag a felperes viseli. A felperes nem igazolt olyan körülményt, amely szerint a szerződési feltételek megismerését a szerződés aláírása előtt valamely körülmény megnehezítette volna. Mindezek alapján olyan helyzetbe került a szerződés megkötése előtt, hogy el tudta dönteni azt, hogy kíván-e szerződéses kapcsolatba lépni az alperessel. A támadott kikötések a C-96/14. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletben foglaltaknak is eleget tesznek. A perben

alkalmazandó 2/2014. PJE határozat alapján az árfolyamváltozások várható alakulásáról való tájékoztatási kötelezettség nem terhelte a hitelező alperest.

- [37] Azt hangsúlyozta, hogy a korlátlan kockázatviselést sem az EUB, sem a Kúria nem minősíti tisztességtelennek. Az EUB a C-227/18. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének a deviza alapú kölcsönszerződés, ha úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de úgy tájékoztatja a fogyasztót, hogy értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. Bár a perbeli tájékoztatás a kockázatviseléssel kapcsolatban a korlátlan kifejezést nem tartalmazza, de az előre nem látható és előre ki nem számítható megfogalmazás egyértelműen a korlátlanságra utal, az másképpen nem értelmezhető, csak úgy, hogy annak nincs felső határa.
- [38] A perbeli kölcsönszerződés nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe sem. A Kúria 6/2013. PJE határozatának 2. pontja egyértelműen rögzíti, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés, mint szerződéstípus, önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe. A deviza alapú kölcsönszerződések megkötésekor ezeket a szerződéseket a társadalom nem ítélte el, a szerződéskötést követően bekövetkezett, a fogyasztóra hátrányos változások pedig nem eredményezhetik a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségét.
- [39] A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir.) 97. § (1) bekezdése alapján a jelen perben a másodfokú eljárás során alkalmazni kellett a Veir. rendelkezéseit. A Veir. 20. §-a szerint a veszélyhelyzet ideje alatt az rPp. rendelkezéseit a Veir.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni, ezért a másodfokú bíróság a Veir. 29. § (2) bekezdése alapján a-án kelt 13.Gf.40.252/2020/2. számú végzésével értesítette a feleket a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálásáról, melyet a felek jogi képviselői-án, illetve-én átvettek. A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.
- [40] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt az rPp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes egészében bírálta felül.
- [41] A fellebbezés alapos.
- [42] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az rPp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján nem volt ok. Az elsőfokú bíróság ítélete az rPp. 213. § (1) bekezdése alapján kiterjedt a felperesek egész keresetére és annak valamennyi indokára. Az elsőfokú ítélet indokolása megfelelt az rPp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak, az elsőfokú bíróság a releváns tényállás megállapításához szükséges

bizonyítást lefolytatta, az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének a felek tényállításaihoz és a saját jogi álláspontjához képest eleget tett. Az a körülmény sem vezethet az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez, hogy az elsőfokú bíróság a döntés meghozatala során nem vette figyelembe, vagy nem helytállóan értelmezte az EUB nemzeti bíróságokra kötelező előzetes döntéshozatali ítéleteiben foglaltakat, mert ezt az érdemi felülbírálat során kell és lehet a másodfokú bíróság részéről orvosolni.

- [43] A felperes által csatolt kölcsönszerződés záró rendelkezései szerint annak részévé vált az alperes szerződéskötéskor hatályos Üzletszabályzata és Hirdetménye.
- [44] Az rPtk. 205/B. §-ából következően az üzletszabályzat és a hirdetmény mint általános szerződési feltételek az adós aláírása nélkül is a szerződés részévé válnak (1/2016. PJE határozat pont). Így foglalt állást az EUB C-42/15. számú ügyben hozott ítéletében is; kimondta, hogy az általános szerződési feltételeket nem kell az egyedi kölcsönszerződéssel egy okiratba foglalni. Az egyedi kölcsönszerződés pontjában a felperesek által tett nyilatkozatból kitűnően az rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében az általános feltételnek az egyedi szerződés részévé minősítéséhez megkívánt törvényi feltételek maradéktalanul megvalósultak. Ennek ellenkezőjét a felperes a perben nem bizonyította.
- [45] A kölcsönszerződés akkor felel meg az rHpt. 213. § (1) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményeknek, ha a szerződés és az annak részét képező általános szerződési feltételek együttesen tartalmazzák az ott előírtakat.
- [46] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy a szerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjai szerinti érvénytelensége nem állapítható meg. A folyósított kölcsön CHF devizanemben nyilvántartott összege egyértelműen meghatározott volt, és az 1/2016. PJE határozat értelmében a kölcsön összege akkor is meghatározottnak minősül, ha a szerződésben devizában meghatározott összeg forint egyenértéke folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével kiszámítható. Ennek a követelménynek az elsőfokú ítélet helyes következtetése szerint a perbeli kölcsönszerződés megfelelt.
- [47] A kölcsönszerződés semmisségének oka a THM feltüntetésének hiánya lehet, de a THM esetleges téves vagy pontatlan megjelölése nem eredményezheti a szerződés érvénytelenségét. Az EUB a C-453/10. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozatában azt hangsúlyozta, hogy a valósánál alacsonyabb mértékű THM megjelölése megtévesztő lehet ugyan, ez azonban nem gyakorol közvetlen hatást a szerződés érvényességére. Az elsőfokú bíróság helyesen tartotta szem előtt, hogy az ügyleti kamatot is meghatározottnak kell tekinteni, ha a szerződés rendelkezése alapján annak mértéke a szerződésben megjelölt későbbi időpontban (a folyósítás időpontjában) a felperesek által elfogadott módon: a kölcsönszerződés pontjában megjelölt Hirdetményben rögzített.
- [48] A szerződés az 1/2016. PJE határozatban írt követelményeknek megfelelően, a törlesztőrészlet összegét a tőke összege, a kamat mértéke, a futamidő feltüntetésével kiszámítható módon tartalmazza.

- [49] A felperes kereseti kérelme az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltételek tisztességtelensége miatt a teljes szerződésre kiható érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására is irányult, emellett két további, az és a pontokban foglalt feltétel tisztességtelenségére is hivatkozott.
- [50] A feltételek tisztességtelenségének vizsgálata során a bíróságnak az Irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből, illetve az azt a hazai jogba átültető rPtk. 209. § (2) bekezdéséből eredő kötelezettsége, hogy vizsgálja az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel való kapcsolatát is.
- [51] Az elsőfokú bíróság helyes megállapítása szerint a kölcsönszerződés támadott kikötései semmilyen értelmezéssel kapcsolatos szabályt nem tartalmaztak, ami a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja alapján tisztességtelenségének megállapítását kizárta.
- [52] Az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenség vizsgálata során az EUB C-415/11. számú „Aziz”-ítéletében kifejtettek irányadóak, amelyek szerint a fogyasztók kárára előidézett jelentős egyenlőtlenséget a nemzeti jog adott szerződési feltétel hiányában alkalmazandó hatályos szabályaihoz képest kell vizsgálni. Ennek során - a szerződési feltétel által előidézhető következményekre is kiterjedően - azt kell egybevetni, milyen helyzetben van a fogyasztó az adott szerződési feltétel alkalmazása mellett, és milyen helyzetben lenne a feltétel hiányában. A tisztességtelenséghez megkívánt egyensúlytalan alaphelyzet létrejötte akkor állapítható meg, ha bizonyosan megállapítható, hogy a fogyasztó helyzete kedvezőbb lenne a szerződési feltétel hiányában, mint a szerződési feltétel alkalmazása mellett. A feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor az rPtk. 209. § (2) bekezdése szerint vizsgálni kell egyebek között a szerződési feltételnek más szerződési rendelkezésekkel való kapcsolatát is.
- [53] Az EUB C-34/18. számú ügyben hozott ítéletében kimondta, hogy a 93/13/EGK Irányelv melléklete 1. pontjának m) alpontja nem a fogyasztó, hanem az eladó vagy szolgáltató szerződésből eredő kötelezettségeire utal. Így e rendelkezés nem vonatkozik azokra a feltételekre, amelyek feljogosítják az eladót vagy szolgáltatót annak egyoldalú értékelésére, hogy a fogyasztó a szerződésnek megfelelően teljesítette-e - törlesztéséből és az ezzel összefüggő költségek megfizetéséből álló - ellenszolgáltatását. Mindezekből következően a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába foglalt rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az csak a fogyasztóval szerződő fél saját teljesítése szerződésszerűségének megítélésére vonatkozik. Az elsőfokú bíróság helytállóan tulajdonított annak jelentőséget, hogy a támadott szerződési kikötések kizárólag az adós kölcsön- és járuléktartozásával kapcsolatos rendelkezést tartalmaznak, és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy ezért azok a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján nem tisztességtelenek.
- [54] Az EUB C-34/18. számú ítélete szerint általános jelleggel, minden további vizsgálat nélkül nem tisztességtelen az olyan egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, melynek az a tárgya vagy hatása, hogy a bizonyítási kötelezettséget a fogyasztó hátrányára megfordítja. A nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia, hogy az alkalmazandó nemzeti szabályozást figyelembe véve az érintett szerződési kikötés nem zárja-e ki és nem gátolja-e a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése lehetőségében, vagy más jogorvoslati lehetőség igénybevételében. Amennyiben a szerződési feltétel objektíve nem alkalmas arra, hogy a fogyasztót a hatályos nemzeti

jogszabályokban előírtnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza, akkor sem tartozik az Irányelv melléklete 1. pontja q) alpontjának hatálya alá, ha egyébként azt a benyomást kelti a fogyasztóban, hogy korlátozottak a jogvédelmi lehetőségei és köteles a szerződésben előírt összes kötelezettségét teljesíteni. Ugyanakkor e rendelkezés kiterjed az olyan feltételre, amelynek tárgya vagy hatása az, hogy gátolja a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése lehetőségében vagy más jogvédelmi lehetőség igénybevételében, amennyiben a fennmaradó esedékes összeget olyan közjegyzői ténytanúsítvány állapítja meg, amely lehetővé teszi a hitelező számára, hogy a jogvitát egyoldalúan és véglegesen lezárja.

- [55] A sérelmezett feltételekben a felperes nem tett már fennálló, összecszerűen meghatározott tartozás vonatkozásában elismerő nyilatkozatot, ennek következtében ahhoz nem fűződnek a tartozáselismerés joghatásai. A szerződési feltételek az rPtk. 207. § (4) bekezdésére figyelemmel - kifejezetten erre vonatkozó határozott nyilatkozat hiányában - joglemondásként nem értékelhetők. Továbbá nem állítanak fel olyan vélelmet sem, melynek értelmében az alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tény vonatkozásában képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét.
- [56] A saját nyilvántartásáról tanúsítvány kiállítását a bank akkor is kérhetné a közjegyzőtől, ha erre a szerződésben az adós külön nem hatalmazza fel, illetve előzetesen nem nyilatkozik arról, hogy a bank által rögzített adatok tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhat. A szerződési feltétel alapján a közjegyző által tanúsított banki nyilatkozat nem jelent változást a végrehajtási záradék kibocsátásának feltételeiben. A polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire kógens közjogi szabályok az irányadók, amelyeket a felek szerződéses autonómiája nem törhet át.
- [57] A Kjt.111. § (1) bekezdése és a 136. § (1) bekezdése szerint közjegyzői tanúsítvány a közjegyző jelenlétében történt tények, illetve nyilatkozat megtételének tanúsításáról állítható ki. Ebből következően banki nyilvántartás esetén nem a nyilvántartott tartozás vagy az annak alapjául szolgáló tények, hanem kizárólag a bank által - a nyilvántartása alapján - tett nyilatkozata tanúsítható. Az rPp. 195. § (1) bekezdése értelmében a nyilatkozatot tartalmazó közjegyzői okirat csupán azt bizonyítja, hogy a nyilatkozatot az okirat szerinti személy az okiratban feltüntetett időben és módon megtette. Tekintettel arra, hogy a felek a szerződésben nem tettek előre olyan nyilatkozatot, hogy a közjegyző által tanúsított nyilatkozatban megjelölt tényeket valóságnak fogadják el, az, hogy a közokiratba foglalt nyilatkozat tartalma megfelel-e a valóságnak, a lefolytatott bizonyítás eredményén alapuló bírói mérlegelés függvénye.
- [58] A közjegyző által - nem peres eljárásban - törvényes jogkörében közokirat elkészítését, valamint annak végrehajtási záradékkal történő ellátását ugyanolyan garanciális előírások előzik meg, mint a bírósági határozatokét. Az eljáró közjegyző a végrehajtást nem rendelheti el automatikusan, minden esetben meg kell vizsgálnia, hogy a végrehajtás általános és különös feltételei fennállnak-e. A szerződéskötéskor hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdése] azokat az alaki kritériumokat tartalmazza, amelyek alapján a végrehajtási záradék kibocsátható. A Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdése] arról rendelkezik, ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. Ennek elmaradása esetén az okirat záradékolását meg kell tagadni. Ez utóbbi rendelkezés akkor alkalmazandó, amikor a követelés lejártának az időpontja egy feltételtől vagy időhatározástól függ, mert a Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdése] az rPtk. 228. § (1) bekezdése és a 229. §

(1)-(3) bekezdése, illetve a Ptk. 6:116 - 6:118. §-ainak alkalmazására utal. Mindebből következően, ha a felek a kötelelem hatályosulását, így a szerződés teljesítését egy feltételtől vagy időhatározástól tették függővé, úgy ennek a feltételnek a bekövetkezése jelenti azt az időpontot, aminek az alapulvételével a késedelem bekövetkezik. A feltétel vagy időhatározás a felek szerződéses, egybehangzó akaratán alapuló rendelkezés, amely a felektől független módon következik be (a szerződésszegéstől független, mivel egy jövőbeni bizonytalan eseménytől, időhatározás esetén egy biztos, de későbbi eseménytől függ), így szükséges annak hitelt érdemlő tanúsítása, hogy a teljesítési határidő megnyílt. Nem felel meg e kritériumoknak a szerződő felek olyan szerződési rendelkezése, amelyben a felmondási jogot az adós súlyos szerződésszegéséhez, fizetési késedelméhez, mint jövőbeni eseményhez kötik. A felmondás pedig jogszabályon vagy a felek szerződésén alapuló egyoldalú hatalmasság, alakító jog, ami valamelyik fél szerződésszegő magatartásának szankciója, melynek alkalmazása kizárólag az erre jogosult személy döntésétől függ. A felmondás jogszerűségének kérdése a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem során érdemben nem vizsgálható. A hitelező a saját nyilvántartásai alapján maga dönt a felmondásról, a ténymegállapító okirat a nyilvántartásából szerinte figyelembe veendő azon adatokat dokumentálja, amelyek felmondása alapjául szolgálnak.

- [59] Ennek megfelelően a kölcsönszerződésben foglalt kötelezettség közvetlen végrehajtásához szükséges, hogy a közokiratban az adósok egyértelműen kötelezettséget vállaljanak a korábban magánokirati formában létrejött kölcsönszerződésből eredő követelések teljesítésére. Az elmaradt törlesztő részletek akkor végrehajthatók ennek az okiratnak a záradékolásával, ha a közokiratba foglalt kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztő részletek összegét számszerűen vagy egyértelműen meghatározható módon, valamint azok esedékességét. Mindehhez a perbeli szerződéses kikötés alkalmazására nincs szükség, miután a szerződés alapján fennálló, végrehajtani kért kötelezettség összegének helyességét (azaz azt, hogy a kötelezettségvállalással érintett összeg egy része teljesítésre került-e, vagy a felmondás jogszerű-e), a végrehajtási záradékolás során nem lehet vizsgálni. Így a bank ezt minden további kikötés hiányában is jogosult a nyilvántartásai alapján megjelölni. Amennyiben pedig a közokiratba foglalt kölcsönszerződés a fenti adatokat nem tartalmazza, akkor ezek hiányát a záradékolási eljárás vagy a záradék kiállításával szembeni jogorvoslat során lehet vizsgálni.
- [60] A szerződési feltétel alapján a közjegyző által tanúsított banki nyilatkozat ezért nem jelent változást a Vht. 21. § (1) és (2) bekezdésében [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében] meghatározottak teljesítésének a kötelezettségén, így a bank végrehajtási záradék kibocsátását e szerződési kikötés hiányában is ugyanolyan feltételekkel kérhetné. A támadott feltétel ugyanis nem biztosítja a hitelező számára a felmondás jogszerűségének vagy a fennálló tartozás összegének vitathatatlanságát, és nem alkalmas a Vht. 21. § (2) bekezdése [jelenleg 23/C. § (2) bekezdése] szerinti feltétel igazolására.
- [61] Amennyiben a bank a közvetlen végrehajtást mellőzve pert indít az adóssal szemben, akkor a perben a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok szerint az rPp. 164.§ (1) bekezdésének [jelenleg Pp. 265. § (1) bekezdésének] megfelelően a banknak kell bizonyítania - a jogszabálynak megfelelően vezetett nyilvántartásai felhasználásával - a szerződés és annak felmondása folytán esedékessé vált követelés összegét. A közjegyző által kiállított tanúsítvány esetén is be kell mutatnia nyilvántartása elszámolási elveit és adatait, számításait pedig le kell vezetnie. Amennyiben a fogyasztó ezt követően is vitatja a banki elszámolás szerződésszerűségét - pl. számítási hiba vagy nagyobb összegű törlesztései folytán - azzal szemben bizonyítással élhet. A polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire a Pp. kógens közjogi szabályai az irányadók, melyeket a felek

szerződéses autonómiája nem törhet át.

- [62] A bank által kellő részletességgel megjelölt követeléssel szemben az alperes adósnak nem elegendő pusztán vitató nyilatkozatot előterjesztene, hanem a kereset eredményes vitatásához érdemben meg is kell jelölnie (szükség esetén bizonyítania), hogy a bank által előadott, a nyilvántartásokon alapuló tartozás összege milyen okból nem megfelelő, azaz azt, hogy az abban megjelölnél többet teljesített, vagy levezetnie kell azt, hogy a bank elszámolása a teljesítésekre tekintettel miért nem helyes. A kereset teljes vagy részleges elutasítására mindkét esetben sor kerülhet akkor, ha az alperes fogyasztó igazolja, hogy a tartozása a keresetben megjelölt összegben nem vagy kisebb összegben áll fenn, mint amit a bank megjelölt, illetve akkor is, ha megalapozott kétséget tud ébresztetni a banki nyilvántartások vagy elszámolások helyessége iránt. Ehhez képest semmilyen különbséget nem eredményez az, ha a banki nyilvántartások tartalmát közjegyzői ténytanúsítvány is tartalmazza.
- [63] Az EUB a C-32/14. számú, Sugár-ügyben hozott ítéletében már kifejtette, hogy önmagában nem tekinthető tisztességtelennek, ha a nemzeti jogszabályok lehetőséget adnak a közvetlen végrehajtásra, feltéve, ha ennek megindulását követően a fogyasztó a tartozás érvényességét vagy összegét kifogásolhatja. Ez a szerződés megkötésekor hatályos jogszabályok alapján a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben volt lehetséges.
- [64] Amennyiben az alperes bank a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés közvetlen végrehajtását kezdeményezi, akkor a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok szerint az rPp. 369. §-a alapján indult végrehajtás korlátozása vagy megszüntetése iránt indított perben nem a perbeli szerződéses kikötés, hanem az rPp. 164. § (1) bekezdése telepíti a felperes fogyasztóra az azzal kapcsolatos bizonyítási kötelezettséget, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, vagy a követelés részben vagy egészben megszűnt.
- [65] Az rPp. 2017. december 31-ével történt hatályon kívül helyezésével megszűnt annak a lehetősége, hogy az adós az rPp. 369. § a) pontja alapján végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti pert indítson arra hivatkozással, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, így arra sincs módja, hogy egy ilyen eljárásban az alperes által kezdeményezett végrehajtás felfüggesztését kérje, a Pp. 528. §-a értelmében ezen a ténybeli alapon végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per már nem indítható. Az adós jelenleg érvénytelenség megállapítása iránt indíthat pert, amelyben a Pp. 129. §-a alapján a végrehajtás felfüggesztését is kérheti.
- [66] A kifejtettekből következően a kölcsönszerződés perben kifogásolt feltételeinek alkalmazása esetén a felperes nem került kedvezőtlenebb helyzetbe, mint a fenti jogszabályok megfelelő alkalmazása esetén. A kikötés nem eredményez a felperesre hátrányos eltérést a bizonyítás általános szabályaitól, és különösen nem jogosítja fel arra a bankot, hogy a jogvitát egyoldalúan és véglegesen lezárja. Mindezekre tekintettel a kikötések a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja, illetve az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján sem lehetett tisztességtelennek értékelni.
- [67] Az uniós jog, az Irányelv a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Ebből következően a nemzeti, adott esetben az Irányelv átültetéséről gondoskodó jogszabályokat az

EUB C-14/83. számú Sabine von Colson-ítéletében kifejtettek szerint a bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. „RWE Vertrieb” ítélet 58. pont).

- [68] Az EUB a C-26/13. számú ítéletében az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével, a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerével összefüggésben úgy foglalt állást, hogy általános elvárásaként fogalmazta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Kiemelte, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének és a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére.
- [69] A Kúria az EUB C-26/13. számú ítéletének kihirdetése után, annak irányadó szempontjai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE határozatát, amely szerint a világos és érthető megfogalmazás, továbbá az átláthatóság elvéből következően a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül őt terheli, annak felső határa nincs. Rámutatott, hogy a fogyasztó felé teljesített olyan tartalmú tájékoztatás, amely szerint a fogyasztó által fizetendő árfolyamkockázat korlátozott vagy nem valós, lerontja a szerződés egyértelmű megfogalmazását és a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot.
- [70] Az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében lényegében megerősítette a korábbi, C-186/16. számú ítéletében foglaltakat, és kifejtette, az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségekre gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.
- [71] Az árfolyamkockázat viselését szabályozó szerződési feltétel átláthatóságának megítélése során - a 2/2014. PJE határozatból és az EUB C-186/16. számú ügyben hozott ítéletének indokolásából is kitűnően - a felek közötti szerződés szövegén túl jelentősége van a pénzügyi intézmény részéről nyújtott tájékoztatásnak is [rPtk. 205. § (3) bekezdés, 209. § (1)-(2) bekezdés].
- [72] A másodfokú bíróság egyetértett a felperes által hivatkozottakkal, amelyek szerint a pénzügyi

intézmény nem titkolhat el lényeges információt, nem adhat félreértelmezhető információt, lényeges körülményt nem állíthat be lényegtelenként, és nem hangsúlyozhatja a szolgáltatás vagy a pénzügyi eszköz előnyös tulajdonságait anélkül, hogy ezzel egyidejűleg a hátrányos tulajdonságok, illetőleg a kockázatok tárgyilagos és pontos bemutatására ne kerülne sor, és nem használhat az ügyfél számára érthetetlen és értelmezhetetlen kifejezéseket.

- [73] A felperes nem a kölcsönszerződés aláírásakor szerzett egyedül és első ízben tudomást az árfolyamkockázat viseléséről, mert a szerződéskötést megelőzően már tájékoztatást kapott az alperestől, és az annak tudomásulvételét tartalmazó „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okiratot-én aláírásával látta el.
- [74] A felperes tájékoztatás elismeréséről tett írásbeli nyilatkozata kizárólag arról szól, hogy amennyiben a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy a törlesztőrészek megfizetéséhez magasabb forint összeg szükséges, és a kamatláb kamatperiódusonként változik és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz fog igazodni.
- [75] Minden további magyarázat nélkül ez a tájékoztatás nem volt alkalmas arra, hogy biztosítsa a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerhetőségét. A devizában megállapított törlesztő részek forintban megfizetendő ellenértéke emelkedésének lehetőségéről adott tájékoztatás nem azonos tartalmú azzal, hogy az korlátlanul megnövekedhet, a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat. A „magasabb forint összeg” konkrét adatok, számok, arányok nélküli meghivatkozása jelentheti azt is, hogy az csak nehezen viselhető, de teljesíthető fizetési kötelezettséget ró a fogyasztókra. A tájékoztató nem tartalmaz szemléltető, a forint árfolyamának a svájci frankhoz képest lehetséges változásaira modellezett eseteket, sem részletes és informatív magyarázatot a deviza alapú kölcsönügyletekben rejlő - a forintügyletektől eltérő - kockázatokra. Nem a konkrét szerződésből eredő árfolyamkockázat jellegének, legfeljebb a devizahitel lényegének közérthető ismertetéséhez elegendő kizárólag annak a rögzítése, hogy a kölcsön nyilvántartása devizában, de a folyósítása forintban történik, és a deviza árfolyama napról napra, a napi piaci mozgások hatására változhat.
- [76] A tájékoztató nem tért ki a fogyasztók fizetési kötelezettségének a kitettségére az árfolyam és a svájci frankra irányadó kamat változása szempontjából az egyes változók egyenként előidézett hatására és az együttesen bekövetkező változásuk következményére a törlesztőrészek mértékében.
- [77] Amennyiben az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vállalt kötelezettség lehetséges hatása világos és érthető lett volna, a szerződésben vállalt kötelezettségnek ezt a tartalmat kellett volna visszaadnia.
- [78] A kölcsönszerződés pontjában a felperes azt vette tudomásul, hogy jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem CHF forrás. A pont szerint a pótfedezet biztosítására abban az esetben köteles az adós, ha a CHF/HUF árfolyam nagymértékben változik. A szerződésnek az a pontja a nagymértékű változást legalább%-os mértékben definiálja.

- [79] A fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerheti-e a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Többek között ezen információk ismerete alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát (C-377/14. számú ítélet 64. pont). Csak a fogyasztó pénzügyi helyzetének és adott hitelezési célnak megfelelő termékre vonatkozó információk szerződéskötést megelőző átadása és magyarázata nyújtanak ehhez megfelelő információt és segítséget.
- [80] Sem a szerződéskötést megelőző írásbeli tájékoztatás, sem a kölcsönszerződés pontjából (CHF klauzula) nem következik félreérthetetlen módon, hogy amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, abban az esetben a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke korlátlanul megnövekedhet, a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat, aminek valós kockázata van a futamidő alatt is. Az ellentmondásoktól mentesen megszövegezett és egyértelmű tartalom hiányában a felperes számára nem volt érthető és világos az általa viselni vállalt árfolyamkockázat korlátlansága, és nem láthatta át a forint leértékelődésével annak eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket.
- [81] A 2014/17/EU irányelv csak-étől hatályos és az azt követően kötött szerződésekre alkalmazandó, de a jelen perben megalkotásának története és a célja is jelentős. A preambulának és pontja alapján egyértelművé teszi, hogy a deviza alapú szerződést megkötő fogyasztók ténylegesen nem értették meg az általuk vállalt kötelezettség mibenlétét. Az irányelv preambulumbeközdéseiből az következik, hogy a fogyasztók azért kötötték meg a deviza alapú szerződéseket, mert azokat a forintkölcsönöknél előnyösebbnek hitték.
- [82] A 6/2013. PJE határozat értelmében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára és előre nem látható mértékére. Amennyiben az árfolyamváltozás irányát és mértékét a pénzügyi intézmény nem láthatta előre, úgy arról a fogyasztó sem tudhatott, vagyis egyik fél sem számolt a „vis maior” jellegű, nagymértékű árfolyamváltozást okozó esemény bekövetkezésével. A deviza alapú szerződés megkötésével a felperes tehát a szokásos pénzpiaci körülmények közötti árfolyammozgással együtt járó, nem korlátlan árfolyamkockázatot feltételezett. Ehhez képest ugyanakkor a szerződés támadott feltételei ezt a kockázatviselést korlátlanná teszik azzal, hogy a fogyasztók számára a deviza árfolyam-kockázat tudatos felvállalására vonatkozó kötelezettségéről rendelkeznek. A felek közötti kölcsönszerződés kikötései, valamint a szerződéskötés előtti tájékoztató együttesen meghatározott tartalma alapján a felperes - az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül - azt számításba vehette, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de nem ismerhette fel azt, hogy a kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan, és azt sem, hogy az a fizetési kötelezettségeikre milyen hatást gyakorol. Erre az álláspontra helyezkedett a Győri Ítéltábla is a Pf. IV. 20.199/2019/7/I. számú közbenső ítéletében az alperes által alkalmazott azonos tartalmú tájékoztató és szerződési feltételek vizsgálatát követően.
- [83] Megalapozottan hivatkozott a felperes arra, hogy a kölcsönszerződés pontja nem is érthető, mert az EUB C-51/17. számú ítéletének kérdésre adott válaszából továbbra is értékelendő árfolyamrészre, valamint egyoldalú módosítási jogra tekintettel a felperes egyáltalán nem lehetett tisztában a kötelezettsége működési mechanizmusával és e mechanizmusnak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt tényleges hatásával (C-26/13. számú „Kásler” ítélet). A fogyasztó

felperes e három szerződési feltétel mellett nem tudta megállapítani és ellenőrizni, hogy az aktuális fizetési kötelezettsége melyik feltételre visszavezethetően és hogyan változott.

- [84] Az árfolyamkockázatra vonatkozó feltételek tehát nem felelnek meg a világosság és érthetőség követelményének, és a felek viszonyában a fogyasztók hátrányára egyensúlytalanságot okoznak. Az EUB C-226/12. számú ítéletében kifejtettek értelmében az egyenlőtlenség eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztó nemzeti jog rendelkezései szerinti jogi helyzete, akár úgy, hogy szűkebbé válik azoknak a jogoknak a tartalma, amelyek e rendelkezések alapján a szerződésből fakadóan megilletik, akár úgy, hogy korlátozzák e jogok gyakorlását, akár úgy, hogy olyan további kötelezettséggel terhelik, amelyet a nemzeti jogszabályok nem írnak elő. Az egyensúlytalan helyzet azért állapítható meg, mert az e feltétel hiányában irányadó rPtk. 241. § -a alapján a felpereseknek korlátlan fizetési kötelezettsége nem keletkezhetne. Az rPtk. 241. §-ában szabályozott igény elvesztése mellett a szerződés a fogyasztóknak nem biztosít egyoldalú, a saját jövedelmük szerinti devizanemre való áttérést lehetővé tevő módosítási jogot sem. Az rPtk. 241. §-a értelmében nemcsak a szerződés megkötésekor ismert körülményekre, hanem akkor is kizárt a szerződés bíróság általi módosítása, ha a felek a szolgáltatás-ellenszolgáltatás meghatározásakor a jövőbeli bizonytalansági tényezőkkel számoltak. A perbeli szerződés támadott pontjai a magyar forint és svájci frank mindenféle szerződéskötést követő okra is visszavezethető ingadozásának a törlesztőrészlet nagyságában konkretizálódó következményét a felperesre kívánta hárítani. Ez egyben kizárta annak a lehetőségét, hogy a felperes eredménnyel kérhesse a bíróságtól a pénzügyi válságra visszavezethető árfolyamváltozás következményei miatt az rPtk. 241. §-ában írt szerződésmódosítást, hiszen a fizetési kötelezettséget az ilyen okokra is kiterjedően vállalta. Mindez sérti a jóhiszeműség követelményét, mert alappal feltételezhető, hogy egyedi megtárgyalás esetében a fogyasztó ilyen tartalmú szerződési kikötést nem fogadott volna el.
- [85] A korlátlan árfolyamkockázat viselésének fogyasztóra való telepítéséről szóló feltételek tehát nem világosak és nem érthetőek, továbbá a szerződő felek viszonyában a jóhiszeműség követelményét sértve egyensúlytalan helyzetet teremtenek, ezért tisztességtelenek.
- [86] Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat pontjához tartozó indokolás], a deviza alapú kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].
- [87] A felperes a szerződés érvénytelenségeinek jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a felperest megillető jog fennállásáról az rPp. 213. § (3) bekezdése alapján döntést hozva a kölcsönszerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel megállapította.
- [88] A kölcsönszerződés tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményéről - az EUB C-118/17. számú ítéletében kifejtett szempontokra is figyelemmel - az elsőfokú bíróságnak kell döntenie a felek közötti elszámolásra is kiterjedően.

[89] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a kölcsönszerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel megállapította. A felek jogi képviselőinek az R. 3. § (5) bekezdése alapján meghatározott munkadíjából és a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték összegéből álló másodfokú perköltséget csak megállapította. A kereset szerint a felperes a felek közötti kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozással annak jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte a felek közti elszámolással, és forint tőke és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A vizsgált kereseti kérelem tartalmából következően nem pusztán megállapításra, hanem marasztalásra irányult. A felperes által kért megállapítás - a kereseti kérelmet helyesen, az rPp. 3. § (2) bekezdés alapján értelmezve -nem tekinthető önálló igénynek, hanem csupán a felek közti elszámolásra irányuló kereset jogcímét képezi. A pertárgyérték megállapítása során ilyenkor azt az összeget kell irányadónak tekinteni, amelyhez az alkalmazni kért jogkövetkezmény alapján a fél állítása szerint hozzájuthat. Hasonlóan foglalt állást a Kúria a Gfv.VII. 30.410/2017/2. számú és Gfv.VII. 30.008/2020//2. számú határozatában is. A jelen esetben ez az összeg forint, a felperes ugyanis a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítása keretében ennek az összegnek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

, 2020. október 21.

Dr. Koday Zsuzsanna
a tanács elnöke

. Pusztai Anita
előadó bíró

Levek Istvánné dr.
bíró

